

Sovittelulautakunnan sovintoehdotus kunta-alan työriidassa

10.5.2022

Elina Pylkkänen, sovittelulautakunnan pj

Sovittelulautakunta

- Sopijaosapuolet hylkäsivät valtakunnansovittelijan sovintoehdotuksen 30.3.2022
- Työministeri Tuula Haatainen asetti 8.4.2022 sovittelulautakunnan sovittelemaan kunta-alan pääsopijajärjestöjen JUKO ry:n, JAU ry:n (JHL ry, Jyty ry) ja SOTE ry:n (Super ry, Tehy ry) sekä KT:n välistä työriitaa (valtakunnansovittelija Vuokko Piekkalan esityksestä)
- Sovittelulautakunnan jäsenet: Elina Pylkkänen pj, Martti Hetemäki vpj, Jouni Ekuri, Jukka Kauppala, Leila Kostainen, Jouko Launonen, Tanja Rantanen, Tapani Tölli ja Ritva Viljanen
- Asiantuntijasihteerit: Nico Steiner ja Pia Viljanen
- Monijäseninen sovittelulautakunta voidaan asettaa, kun tavanomaisessa sovittelussa ei ole saavutettu tuloksia ja asian ratkaiseminen on yhteiskunnallisesti tärkeää

Sovittelulautakunnan työn kulku

- Sovittelulautakunta on kuullut työntekijäjärjestöjen ja KT:n pääneuvottelijoita
  - Puheenjohtajisto on tehnyt kahdenvälisiä tunnusteluja ja käynyt useita keskusteluja osapuolten kanssa
  - Lautakunta on tunnustellut ratkaisuehdotuksia, sovitellut osapuolten pyrkimyksiä ja yrittänyt houkutella sopimukseen
- Osapuolten kanssa lautakunta kuuli valtiovarainministeriön sekä taloudellisten tutkimuslaitosten (ETLA, Labore, PTT) näkemykset talouden tilanteesta ja näkymästä
- Lisäksi lautakunta on kuullut eri alojen asiantuntijoita
- Lautakunta on tiedottanut työnsä etenemisestä ja pitänyt lyhyen tiedotustilaisuuden 29.4.2022
- Lautakunta antaa sovintoehdotuksen 10.5.2022 ja pyytää osapuolilta vastaukset 11.5.2022 klo 12

Kunta-alan työ,
tekijät, palkat

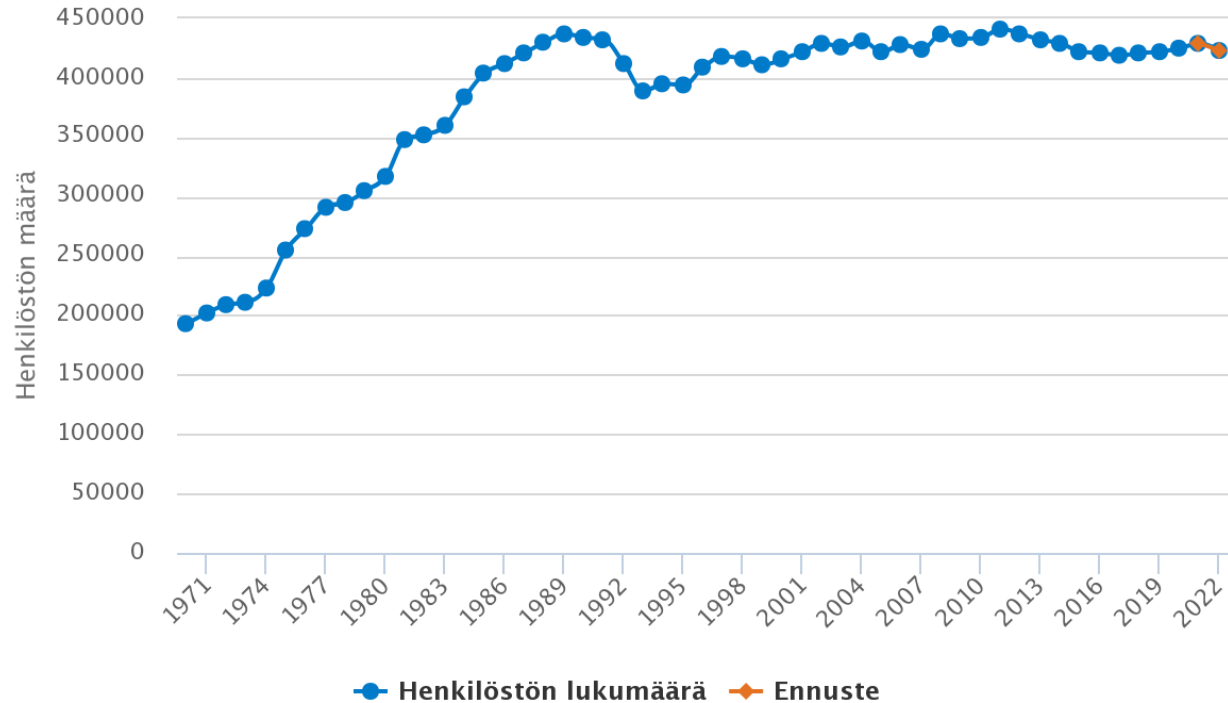
Julkisesti rahoitetut hyvinvointipalvelumme

- Kuntien vastuulla järjestää hyvinvointipalvelut asukkailleen (valtio ja sotu-rahastot vastaavat pääosin tulonsiirroista), palveluilla laaja kannatus ja arvostus
- Peruspalvelut, kuten koulutus-, sosiaali- ja terveydenhuoltopalvelut, kulttuuri- ja liikuntapalvelut, infra- ja tekniset palvelut, palo- ja pelastustyö
- Noin 425 000 työntekijää virka- tai työsuhteessa, n. 15 % kaikista työllisistä
- Työvoimakustannus yhteensä 22,3 mrd. euroa/v
- Henkilöstön keski-ikä on kunta-alalla korkeampi kuin muilla työmarkkinasektoreilla, n. 46 vuotta.
- Naisten osuus henkilöstöstä 81 %
- Vakinaisessa työsuhteessa 77 %, osa-aikaisia n. 14 %

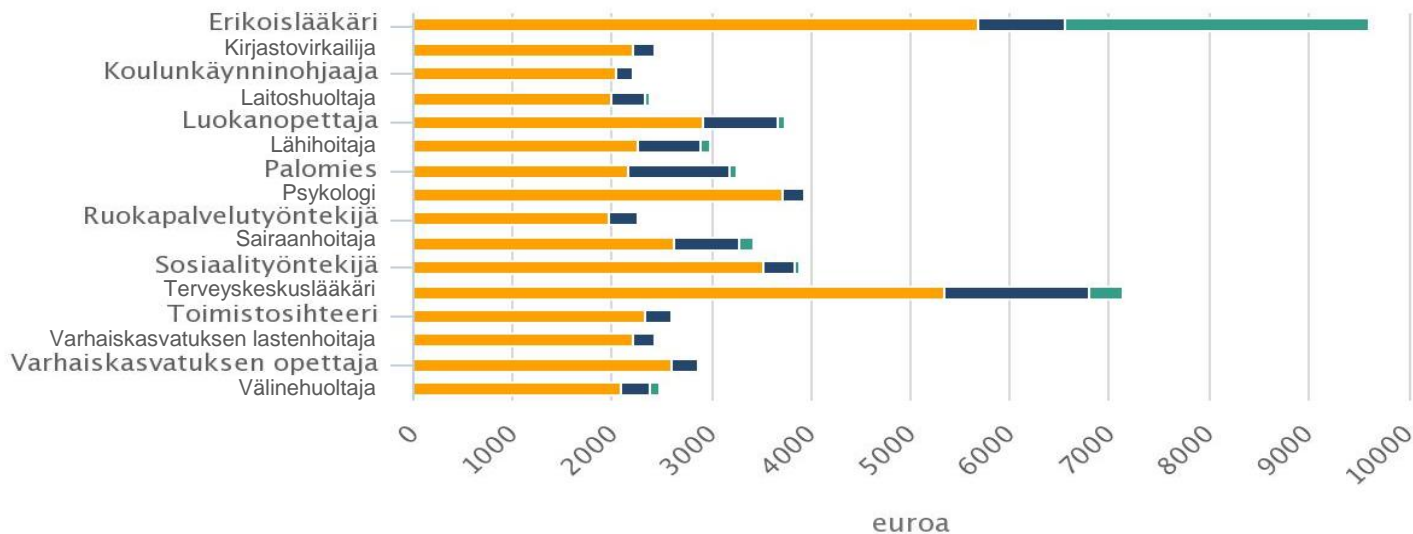
Kuntasektorilla työskentelevien mediaaniansio 3040 €/kk v. 2021

- Tilastokeskuksen mukaan kokonaisansiot kasvoivat kuntasektorilla 2,5 % v. 2021.
- Säännöllisen työajan mediaaniansio oli 3 040 euroa kuukaudessa vuonna 2021. Säännöllisten ansioiden keskiarvo oli 3 318 ja kokonaisansioiden 3 449 euroa kuukaudessa.
- Sairaanhoidajien säännöllisen työajan mediaaniansiot olivat 3 210 euroa ja lähihoitajien 2 920 euroa kuukaudessa. Lääkärit (yleis-, yli- ja erikoislääkärit) ansaitsivat 6 377 euroa kuukaudessa.
- Peruskoulun alaluokkien opettajien säännöllisen työajan mediaaniansiot olivat 3 678 euroa kuukaudessa, yläkoulun ja lukion opettajien 4 089.
- Lastentarhanopettajien säännöllisen työajan mediaaniansiot olivat 2 868 euroa ja päiväkotien lastenhoitajien 2 409 euroa kuukaudessa.

Kunta-alan henkilöstö 1970–2022

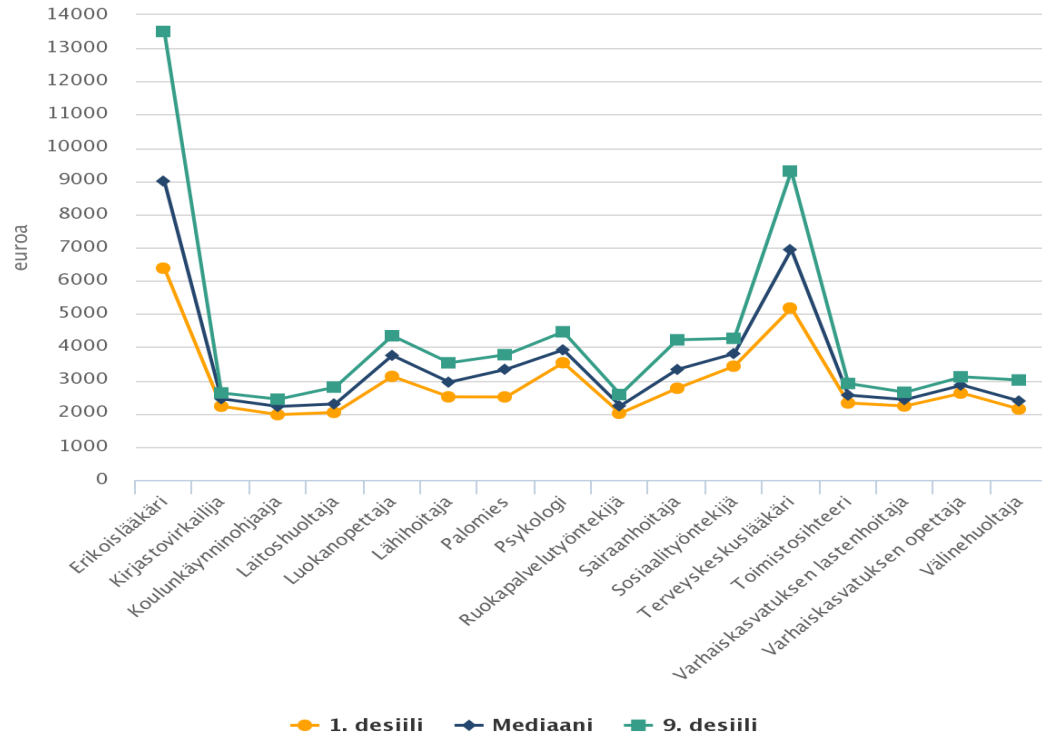
Keskimääräisten kokonaisansioiden rakenne ammattinimikkeittäin 2021

■ Lisä- ja ylityökorvaukset ilman tulospalkkiota
 ■ Säännöllisen työajan lisät
 ■ Tehtäväkohtainen palkka

Kokonaisansioiden palkkahajonta ammattinimikkeittäin 2021

Talouden tilanne
ja näkymä
lähitulevaisuuteen

Talouden tilanne ja näkymät 2024 saakka

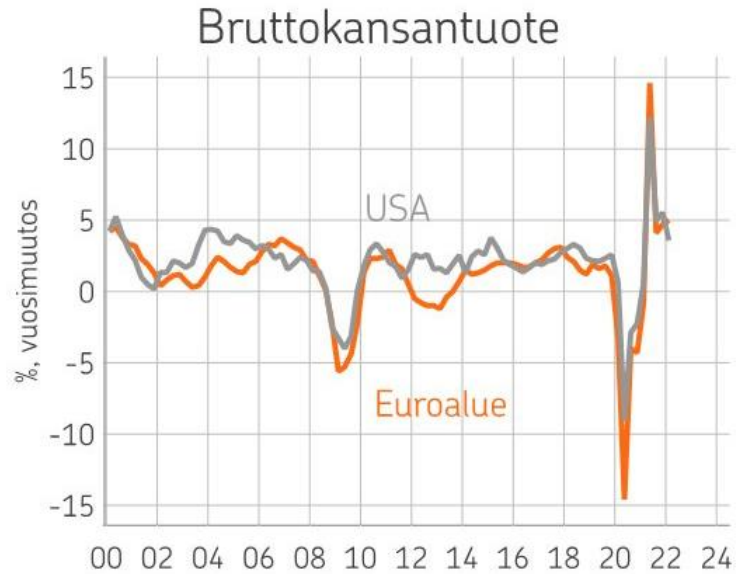
ennusteet kevät 2022: ETLA, PTT, Labore ja VM

	2021*	2022*	2023*	2024*
BKT				
Etla	3,3	2,1	1	1,5
PTT	3,5	0,5	1	
Labore	3,5	1,8	1,5	1,4
VM	3,5	1,5	1,7	1,5
Inflaatio				
Etla	2,2	3,3	1,9	1,7
PTT	2,2	5	2,5	
Labore	2,2	4,5	2,3	1,8
VM	2,2	4	2,1	1,7
Ansioksh.				
Etla	2,3	2,7	2,6	2,3
PTT	2,3	3,5	4	
Labore	2,3	2,8	3	3,2
VM	2,3	2,6	2,5	2,6

Tutkimuslaitosten arvioita Ukrainan sodan vaikutuksista

- Suuri epävarmuus sodan lopputulemista.
- Sota vaikuttaa Suomen talouteen:
  - Suorasti: Venäjän ja Suomen välinen kauppa
  - Epäsuorasti: muiden maiden kautta, **inflaatio**, epävarmuuden kasvu, jne
- Vaikuttaa erityisesti tiettyihin teollisuuden toimialoihin
  - mutta myös esimerkiksi energiasektoriin, tukkukauppaan, turismiin ja kuljetuspalveluihin
- Ukrainan sodan suorat ja epäsuorat vaikutukset heikentävät Suomen talouskasvua 1,5–2,0 prosenttia tänä vuonna

BKT:n kasvu ja inflaatio

Lähde: Macrobond, OP

Lähde: Macrobond, OP

Inflaatio selvästi aiempia ennusteita korkeampi

Lähde: Macrobond, OP

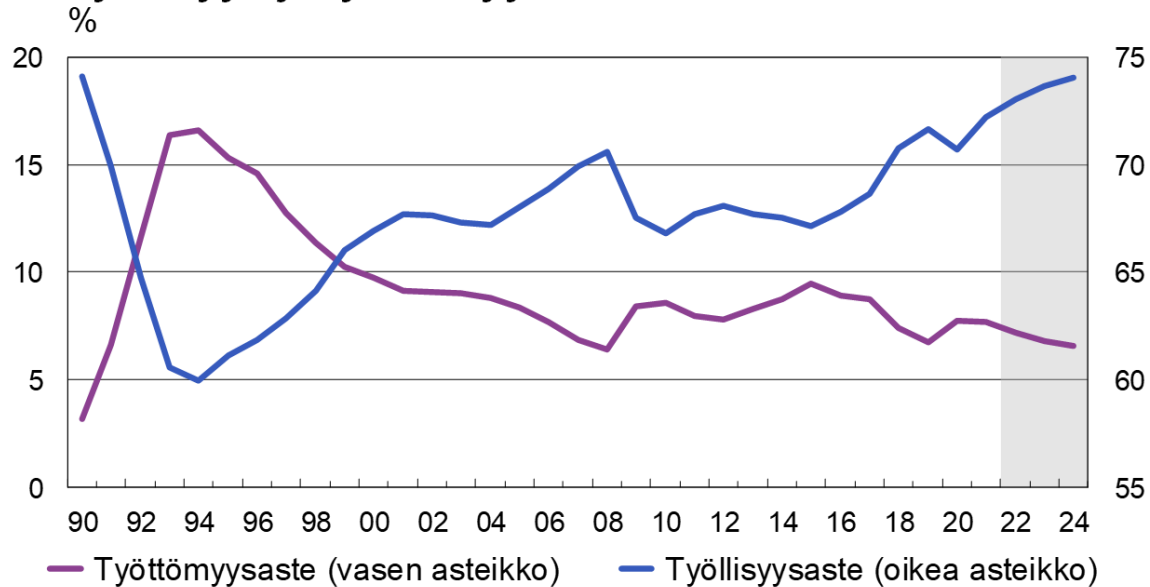

Lähde: Macrobond, StatFin, OP

Työmarkkinoiden tilanne nyt

VM: Taloudellinen katsaus kevät 2022, 13.4.

Työllisyys ja työttömyys

Työttömyysaste = työttömät / työvoima (15–74-vuotiaat)

Työllisyysaste = työlliset / työikäinen väestö (15–64-vuotiaat)

Lähde: Tilastokeskus, VM

VM34170

Yleisimmät ylikypsyntä- ja ylitarjonta-ammattit

(Lähde: TEM)

TOP 15 PULAA TYÖVOIMASTA	TOP 15 YLITARJONTAA TYÖVOIMASTA
Lähihoitajat	Yleissihteerit
Sairaanhoidajat ja terveydenhoitajat	Matkatoimistovirkailijat
Sosiaalityön erityisasiantuntijat	Vaatturit, pukuompelijat, turkkurit, ym.
Ylilääkärit ja erikoislääkärit	Toimittajat
Yleislääkärit	Johdon sihteerit ja osastosihteerit
Varhaiskasvatuksen opettajat	Painajat
Puheterapeutit	Painopinnan valmistajat
Hammaslääkärit	Graafiset ja multimediasuunnittelijat
Kodinhoitajat (kotipalvelutoiminta)	Tieto- ja viestintäteknologian asentajat
Psykologit	Jälkikäsittelijät ja sitomotyöntekijät
<i>Ravintola- ja suurtaloustyöntekijät</i>	Taide- ja kulttuurialan asiantuntijat
Toimisto- ja laitossiivoajat	Yhteiskunta- ja kulttuuritutkijat
Erityisopettajat	Kirjastotyöntekijät
Ylihoitajat ja osastonhoitajat	Mainonnan ja markk. erityisasiantuntijat
<i>Rakennusalan työjohtajat</i>	Kuvataiteilijat

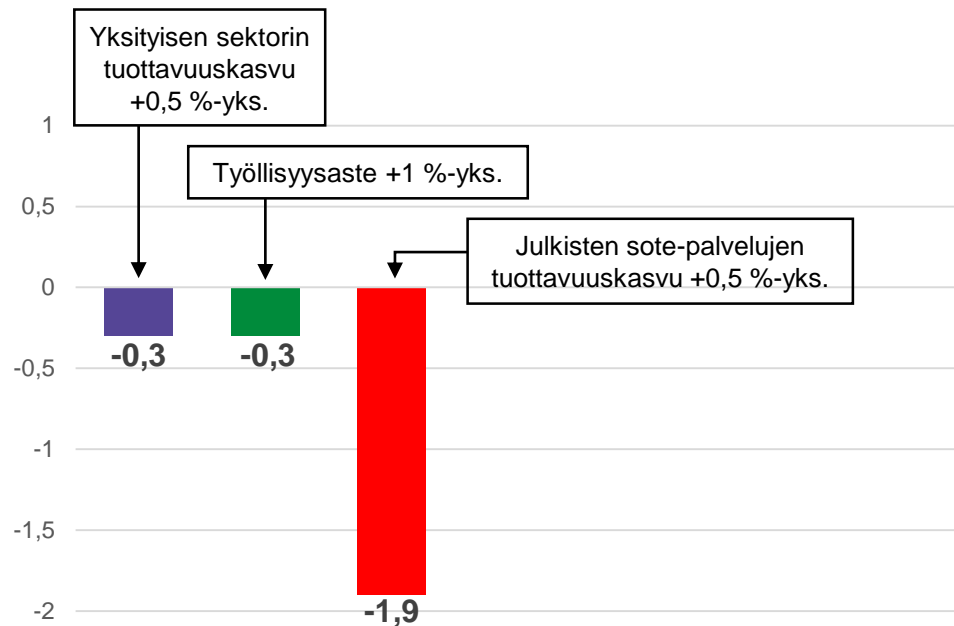
 Pulaa paljon
 Pulaa

 Suurta ylitarjontaa
 Ylitarjontaa

Julkisen sektorin tuottavuus

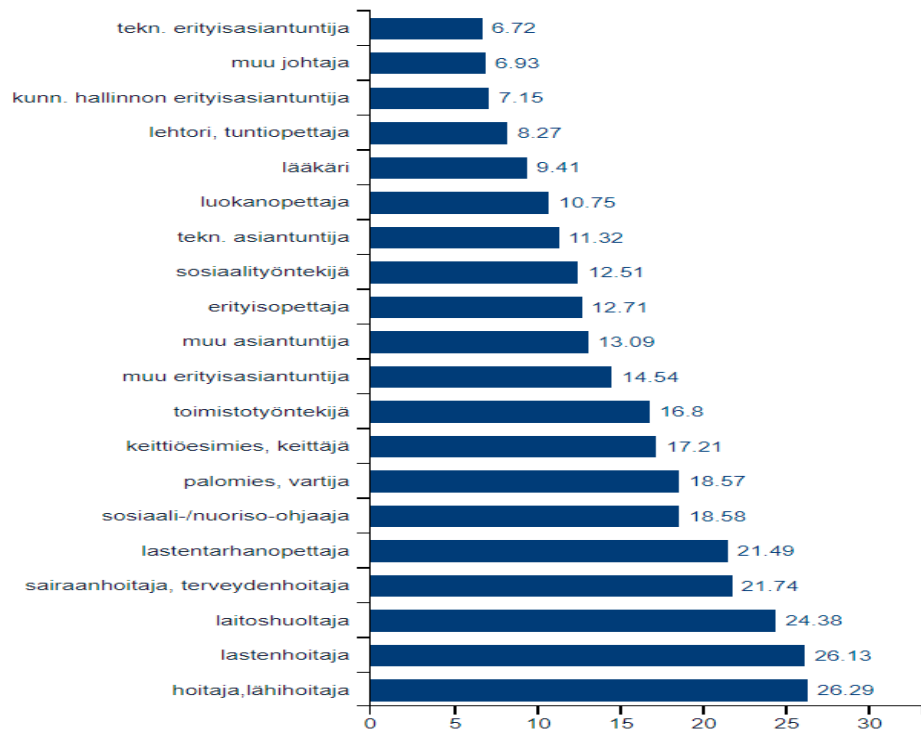
Julkisten sote-palvelujen tuottavuuskasvun nosto vahvistaa julkista taloutta

Eri toimien vaikutus julkisen talouden kestävyysvajeeseen, % BKT:sta

Lähde: VM Taloudellinen katsaus
Syksy 2022

Sairauspoissaolopäivien lkm/htv 20 suurinta ammattia henkilötövuosien mukaan v. 2020

Lähde: Työterveyslaitos

Sovintoehdotuksen palkkaratkaisu

Sovintoehdotus

- Olosuhteet otettava huomioon
  - Taloudessa erityisen epävarma näkymä, talouskasvuennustetta alennettu 1 - 2 %-yksikköä
  - Inflaatio on poikkeuksellisen korkea tänä ja ensi vuonna, on pyrittävä välttämään palkkainflaatio –kierrettä taloudessa
  - N. miljoonaa palkansaajaa koskevat työehtosopimukset on jo solmittu (1,8 % - 2,0 %)
  - Julkisen talouden velkaantuminen korona-vuosina ja sodan vuoksi, velka/BKT n. 66 %
- Ehdotus rakennettu siten, että osapuolten näkemyksiä on tasapuolisesti otettu huomioon
- Jos kunta-alan palkankorotusten toivotaan olevan suhteellisesti korkeammat, muiden alojen on pidättäydyttävä yhtä suurista korotuksista, lisäksi varat on löydyttävä valtion ja kuntien budjeteista, jonka konkreettinen osoitus on veronmaksuhalukkuus

Palkkaratkaisu: sopimuskausi 3 v, palkkaohjelma 5 v

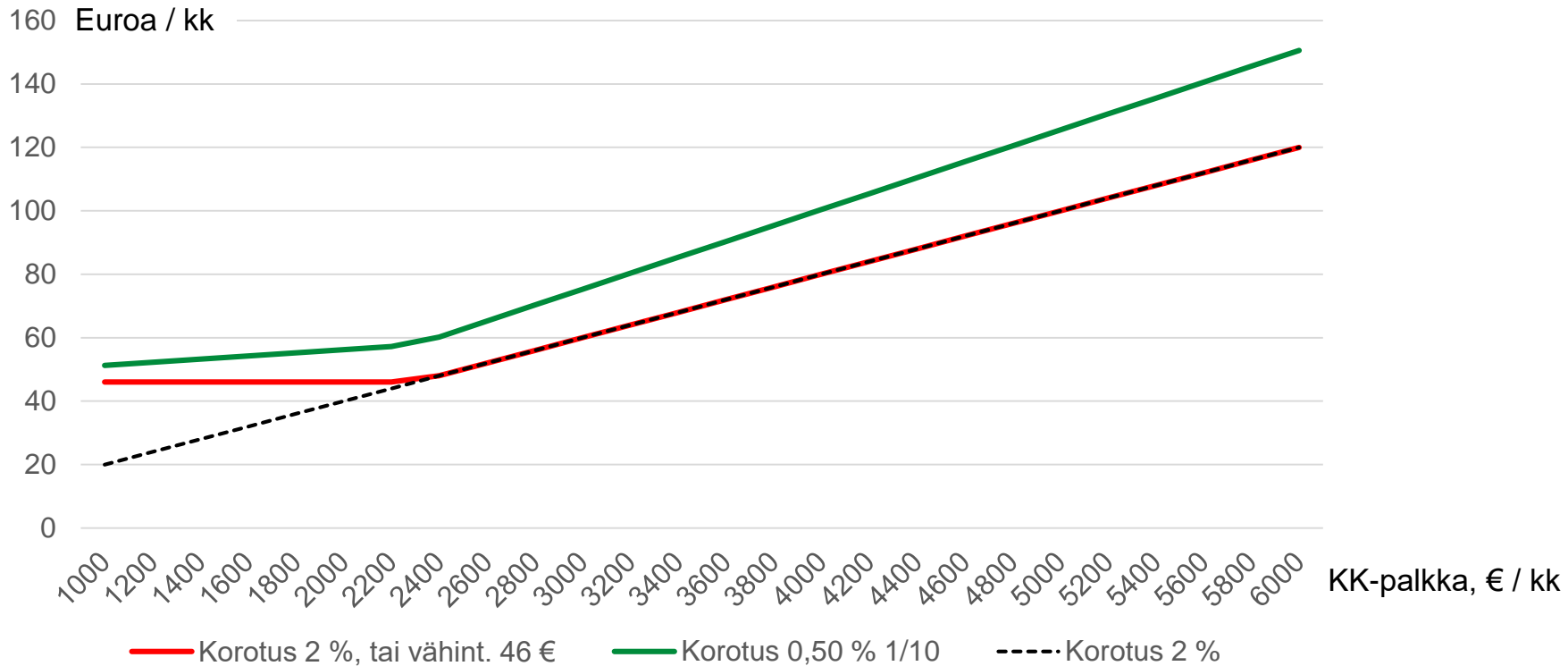
- Työehtosopimuksen pituus 3 vuotta (2022 – 2025): pienimpiin palkkoihin suurempi korotus
  - 2022: 2 % yleiskorotus, kuitenkin vähintään 46 €/kk 1/6/2022 + 0,50 % lisäkorotus + perhevapaaudistus 0,03 %, kustannusvaikutus yht. 0,53 %, 1/10/2022
  - 2023: yleinen linja (kemia; tekno ja AKT) tai vähintään 1,9 % (1/6/2023) + palkkaohjelma
  - 2024: yleinen linja (kemia; tekno ja AKT) tai vähintään 1,9 % (1/6/2023) + palkkaohjelma
- Palkkarakenneohjelma 5 vuotta (2023 – 2027), jolla voidaan paikallisesti säädellä mm. työntekijävajetta ja uudistaa palkkausta (yht. 5,1 %)
  - 2023: 1,2 %
  - 2024: 1,0 %
  - 2025: 0,8 %
  - 2026: 0,8 %
  - 2027: 1,2 %
- Palkkausjärjestelmän uudistaminen palkitsemisen ja johtamisen välineeksi
  - Toiminnan tehokkuuden varmistaminen työnjakoa terävöittämällä: jokainen työntekijä toimisi ammattitaitoansa vastaavassa tehtävässä
- Useita työehtoja parantavia tekstikohtia, esim. työaikoihin liittyen

Palkkarakenneohjelma

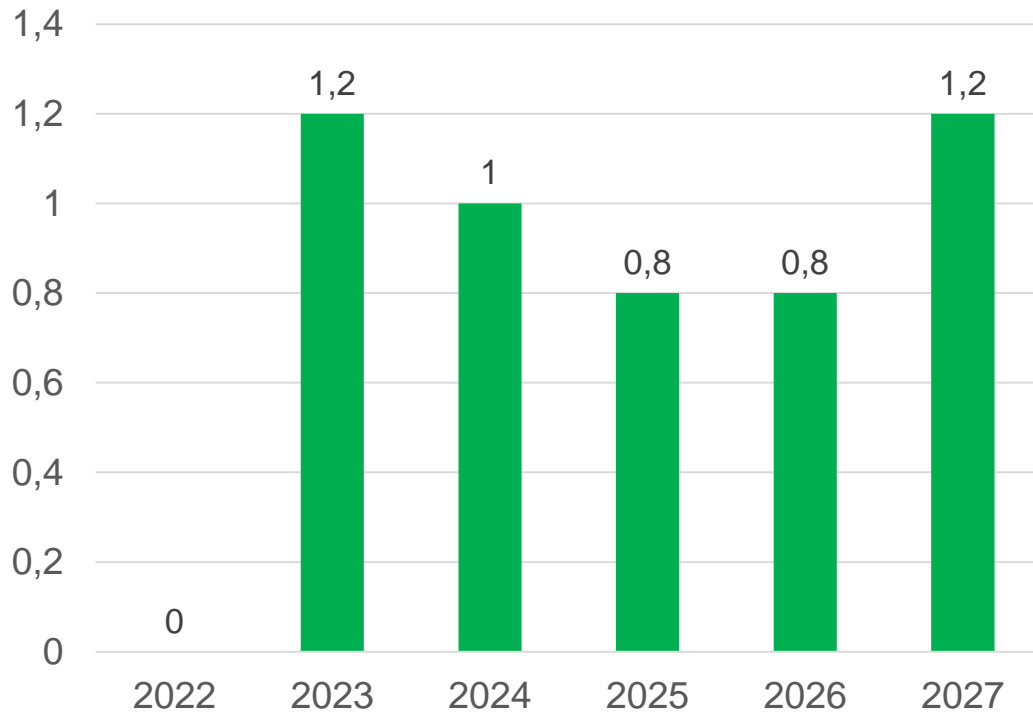
- Pystytään uudistamaan kunta- ja hyvinvointialan palkkausjärjestelmät, jotka tulevat ajankohtaisiksi, kun hyvinvointialueet aloittavat toimintansa ja kuntien vastuut ja tehtävät muuttuvat
- Tavoitteena on parantaa kunta- ja hyvinvointialan työpaikkojen kilpailukykyä, henkilöstön saatavuutta, työelämän laatua ja palvelutuotannon tuloksellisuutta
- Työssä tarvittavan osaamisen ja vastuun palkitseminen hyvistä työsuorituksista voidaan toteuttaa nykyistä paremmin
- Pidempiaikainen sopimus ja palkkaohjelma luovat vakautta ja ennakoitavuutta julkiselle taloudelle: valtiolle, hyvinvointialueille ja kunnille budjettien laadinnassa
  - Tavoitellaan pidempiaikaista työrauhaa ja taloudellista vakautta olosuhteissa, jossa näkymät ovat eri syistä epävarmat
  - Kansalaisten hyvinvointipalvelut turvataan ja palveluorganisaatio vakiinnutetaan
- Järjestöt ovat tuoneet esiin kunta-alan palkkojen jälkeenjäätävyyden, ja näin voidaan varmistaa jatkossakin palkkakehitys

Palkankorotus v. 2022, €/kk eri kk-tuloilla

Palkkarakenneohjelman korotukset 2023–2027, %/v.

LOPUKSI: tasapainoinen, reilu, kestävä ja vakauttava sovintoehdotus

- **Tasapainoinen**
  - Kunta-alan työntekijöiden ostovoiman ja toimeentulon turvaaminen
  - Ei aiheuta palkka-inflaatio –kierrettä
- **Reilu**
  - Korotus painottuu matalimmille palkkatasoille
- **Kestävä**
  - Turvaa julkisten hyvinvointipalvelujen rahoitusta
- **Vakauttava**
  - Uusien hyvinvointialueiden aloitus v. 2023
  - Kuntien tehtävät muuttuvat (TE-palvelut siirretään kuntiin 2024)
  - 3 vuoden työrauha

